

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH-2023

PAPER-I : RESEARCH METHODOLOGY AND MEDICAL STATISTICS

Date : 06-03-2023
Monday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 अनुसंधान शब्दस्य परिभाषा विलिख्य, विविध प्रकाराणां रिसर्च डीजायन्स व्याख्यां कृत्वा, अनुसंधाने परिकल्पना विषये महत्त्वं प्रतिवाद्यत । 20
- Define the term Research, Explain the different types of Research designs and highlight the importance of hypothesis in Research.
- 2 औषधीनां आविष्करणप्रक्रियायाः प्राचीनपद्धतिं वर्णयत । तस्य विविध प्रक्रीयाणां संक्षेपेण वर्णनं कुरु । 20
- Describe the ancient methods of drug discovery process and Enumerate in brief about the various process of drug discovery.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
- (A) जी.एल.पी.
(B) संदर्भ लेखन प्रकाराः
(C) गुण परीक्षा पद्धति
(D) कन्सोर्ट गाइडलाइन्स
- Write short notes.
- (A) GLP
(B) Types of referencing
(C) Guna pariksha paddhati
(D) CONSORT guidelines

SECTION - B

- 4 ITRA चिकित्सालयस्य पञ्चकर्म विभागे 2021 मध्ये निम्नांकिताः वमनकर्माः प्रति मासे कृताः । तेषां मध्यकं, मध्यस्थं, मानक विचलनं मानक त्रुटिं च गणयत । 20
- मास - जनवरी फरवरी मार्च अप्रैल मई जून जुलाई अगस्त सितम्बर अक्टूबर नवंबर दिसंबर
संख्या - 10, 15, 18, 25, 40, 25, 18, 21, 25, 20, 30, 25.
- Department of Panchakarma of ITRA hospital performed following number of Vamana karmas each month during 2021, Calculate the Mean, Median, SD and SE of Vamanakarmas -
- Month – Jan Feb Mar Apr May Jun July Aug Sept Oct Nov Dec
Number - 10, 15, 18, 25, 40, 25, 18, 21, 25, 20, 30, 25.
- 5 टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
- (A) बहुलक Mode
(B) संभावना Probability
(C) रीग्रेशन Regression
(D) जैविक सांख्यिकी Vital statistics

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : AGADTANTRA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 आधुनिक विषविज्ञानस्य कालानुक्रम विकासः
Sequential development of Contemporary Toxicology. 15
- 2 आधुनिक विष विज्ञाने विश्लेषण कृत्या
Modern Analytical Tests in Toxicology 15
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
- (A) आधुनिक वैद्य संप्रदाये विषस्य वर्गीकरणम्
(B) नक्स वोमिका (Nuxvomica) विष बाधायां सामान्य रोग तुलनाः
(C) विदग्ध साक्षिं प्रति न्यायालयात् न्यायालये च क्रियाः
(D) दर्विकर विष वेगाः चिकित्सा च
Write short notes.
(A) Modern medical classification of poison with suitable examples
(B) Comparison of symptoms of poison and a common disease in Nuxvomica poisoning
(C) Procedures from & in court for Expert witness
(D) Darvikara visha vega & recommended treatments

SECTION – B

- 4 आधुनिक विष विज्ञाने फार्माकोगोसी (Pharmacognosy) साङ्केतिक क्रियाः
Techniques of Pharmacognosy used in Toxicology 15
- 5 विविध मृत्यु संप्राप्ति रीतीः तयोः परीक्षा विधयः
Modes of Death and the examination methods 15
- 6 टिप्पणी कार्याः। 20
- (A) पि एन् डि टि (PNDT) नियमः
(B) अन्नविषः चिकित्सा च
(C) एन्टि वेनिन (antivenin) निर्माण चरणानि
(D) जीव मानवं प्रति विषाऽवस्था निर्णय चरणानि
Write short notes.
(A) PNDT Act
(B) Annavisha and its management
(C) Steps in preparation of antivenin
(D) Steps in diagnosis of poisoning in living

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : KRIYA SHARIR

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 स्रोतसा किम् ? अन्नवह स्रोतस्य एवं तस्य चिकित्सा महत्त्वस्य च विस्तरेण वर्णनं कुरुत । 15
What is Srotas ? Describe Annavaha Srotas & its clinical importance in detail.
- 2 पंचमहाभूतसिद्धान्तस्य महत्त्वं क्रियाशरीरां सन्दर्भे व्याख्यातव्यम् । 15
Explain the importance of Panchamahabhuta Siddhanta in context to Kriya Sharira.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) केदारिकुल्या न्याय ।
(B) पर ओजस् ।
(C) प्रकृति निर्माणकर भाव ।
(D) अच्छ पित्तम् ।
Write short notes.
(A) Kedarikulya Nyaya
(B) Para Ojas
(C) Prakriti Nirmana Kara Bhava
(D) Accha Pitta

SECTION – B

- 4 रक्त पेशी निर्माण अवस्थास्य विस्तरेण विवरणं कृत्वा तस्य कार्याणि लिखन्तु । 15
Explain the stages erythropoiesis in detail and functions of erythrocytes.
- 5 अधिवृक्कप्रकोष्ठस्य स्रावस्य कार्याणि तथा अधिवृक्कप्रकोष्ठेन स्रावस्य न्यूनक्रियाकलापाः 15
अतिक्रियाशीलता च वर्णयन्तु ।
Describe functions of hormones of adrenal cortex and hypo activity & hyper activity of hormones secreted by adrenal cortex.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) होमियोस्टेसिस ।
(B) स्पाइरोमेट्री ।
(C) प्लाज्मा प्रोटीन ।
(D) ओस्मोसिस ।
Write short notes.
(A) Homeostasis
(B) Spirometry
(C) Plasma proteins
(D) Osmosis

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : RACHANA SHARIR

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 धातुभेदेन पुरुषसंगठनं लिखित्वा “ राशि पुरुषस्य” ससन्दर्भ महत्वं प्रतिपादयत् ।
Describe the constitution of purush according to dhatubheda and explain the utility of “Rashi purush” with references. 15
- 2 गर्भस्य परिभाषां लिखित्वा गर्भवृद्धिकरान् भावान् वर्णयत ।
Define Garbha and explain the factors responsible for the development of Garbha. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) प्लीहायाः ऊतकीय संरचना
(B) तंत्रिकाऊतक
(C) दौहदनी
(D) लिंगविनिश्चय
Write short notes.
(A) Histological structure of spleen
(B) Nervous Tissue
(C) Dauhradhi
(D) Sex determination

SECTION - B

- 4 “कोष्ठ” शब्दस्य व्याख्यां, कोष्ठांगानां नामानि च लिखित्वा फुफ्फुस्योः सविस्तरेण सचित्रं वर्णनं कुरुत ।
Define the word “Koshtha” and write the name of Koshthang. Describe the lungs in detail with figure. 15
- 5 लघुमस्तिष्कस्य सचित्रं वर्णनं कुरुत ।
Describe the Cerebellum along with diagram. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) अंगुलि प्रमाणम्
(B) पेशीप्रकारः
(C) पौरुष ग्रन्थि
(D) सिरा, धमनी स्रोतस् विभेदः
Write short notes.
(A) Anguli Pramana
(B) Types of muscle
(C) Prostate gland
(D) Differential analysis between Sira, Dhamani and Srotas

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 धातुप्रदोषज विकारेषु रक्तस्य चिकित्सकीय महत्वं प्रतिपादनं कुरुत ।
Explain the clinical significance of 'Rakta' in Dhatu Pradoshaja Vikara. 15
- 2 रसानां चिकित्सकीय महत्वं प्रतिपादयित्वा त्रिदोष सिद्धान्तेण सम्बन्ध विवेचयत् ।
Describe the clinical significance of 'Rasa' and their co-relation with 'Tridosha Siddhanta' . 15
- 3 टिप्पणी कार्याः ।
(A) भावप्रकाश
(B) मात्रा
(C) विरेचन कर्म
(D) (१) अतिविषा, (२) वच एतयो चत्वारी पर्यायाः वर्णयत ।
Write short notes.
(A) Bhavaprakasha
(B) Matra
(C) Virechana karma
(D) Explain any four synonyms of each (1) Ativisha (2) Vacha 20

SECTION - B

- 4 चरकोक्त भेषज परिक्षा सविस्तरं वर्णयत ।
Describe in detail Charakokta Bhesaja Pariksha. 15
- 5 को नामः फार्माकोविज्ञानस्य ? अयुर्वेद चिकित्सा पद्धतया तस्य महत्वं प्रतिपादयत ।
Define pharmacovigilance and discuss its importance and relevance in Ayurvedic system of medicine. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः ।
(A) आयुर्वेदिक फार्मोलारि ऑफ़ इण्डिया
(B) गुड कलेक्शन प्रैक्टिस
(C) अपमिश्रण
(D) संरक्षण
Write short notes.
(A) Ayurvedic Formulary of India
(B) Good Collection Practices
(C) Adulterant
(D) Preservation 20

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : KAUMARBHRITYA BALAROGA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

15

1 बालचिकित्सक मतेन बाल युवा केन विभेदयेत ।

How child differene from adult as per paediatrician?

15

2 "के च शरीरवृद्धिकरा भावाः "इति विवेचयित्वा आसम्बत्सर बालानां वृद्धि विकास क्रमशः लिखत।

Describe "SHARIRA VRIDDHIKARA BHAVAS" & write Growth & Development up to 1 year chronologically.

20

3 टिप्पणी कार्याः।

(A) नवजात परीक्षा

(B) आधुनिक मतानुसार बाल मनोविज्ञान सिद्धांत।

(C) जातकर्म संस्कार

(D) उरः परिक्षण

Write short notes.

(A) Neonatal examination.

(B) Modern principles of child psycology.

(C) "Jatkarm Samskar" .

(D) Chest Examination.

SECTION - B

15

4 व्याधि क्षमत्व सिद्धांत वर्णयित्वा आद्वादश वर्ष व्याधिक्षमत्व वृद्धि अर्थे के च उपक्रमा तत वर्णयत।

Describe concept of immunity and its enhancing measure up to age of 12 years.

15

5 बाल रसायन सिद्धांत वर्णयित्वा काश्यपोक्त लेहाध्याय अनुसारेण किंचित लेहा वर्णयत ।

Describe concept of Baal Rasayan and specify certain Leha described by Kashyapa in lehadhyaya.

20

6 टिप्पणी कार्याः । - Write short notes.

(A) स्वर्ण प्राशन - Swarn prashan.

(B) गुडूचि । - Guduchi

(C) अष्टमंगल घृत। - Ashtamangal ghrit.

(D) बाल स्वास्थ्य व्यवस्था संबंधित कानून। - Child health management related laws

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : AYURVED SAMHITA AND SIDDHANTA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 त्रिविध ज्ञानोपायाः लिखित्वा चरकसंहितायाः आयुर्वेद चिकित्सायां महत्त्वं लिखत ।
Write 'Trividha Gyanopaya' and explain the importance of Charak Samhita for Ayurveda Chikitsa. 15
- 2 शास्त्रज्ञानार्थं तन्त्रयुक्तेः महत्त्वं सोदाहरणं स्पष्टं कुरुत ।
Write Importance of Tantrayukti in understanding the Shashtra with appropriate examples. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः ।
(A) सुश्रुतानुसारेण औषध
(B) भेषज चतुष्कम्
(C) सामान्य विशेष सिद्धान्तस्य साम्प्रत चिकित्साविज्ञाने महत्वम्
(D) घृणाक्षर न्याय
Write short notes. 20
- (A) Aushadha according to Sushruta
(B) Bheshaja Chatushkam
(C) Importance of Samanya-Vishesha principle in contemporary medical science
(D) Ghunakshara Nyaya

SECTION - B

- 4 कार्य-कारण सिद्धान्तस्य अनुसंधाने महत्त्वं प्रतिपादयत ।
Establish the importance of Karya-Karana Siddhanta in research. 15
- 5 षट् पदार्थानां आयुर्वेद चिकित्सा सन्दर्भे महत्त्वं प्रस्थापयत ।
Establish the importance of Shatpadartha in context to Ayurveda Chikitsa. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः ।
(A) शुद्ध सत्वस्य भेदाः
(B) आसोपदेश
(C) त्रिगुण सिद्धान्तस्य महत्त्वम्
(D) आयुर्वेदे न्यायदर्शनस्य विषयाः
Write short notes. 20
- (A) Types of Shuddha Satva.
(B) Aaptopadesha
(C) Importance of Triguna Principle
(D) Subject of Nyaya Darshana in Ayurveda

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 त्रयोरोगमार्गस्य संकल्पना एवं तस्य उपयोगिता लिखित्वा, अंशांश कल्पनास्य नैदानिक चिकित्सा क्षेत्रे महत्त्वं सोदाहरणं प्रतिपादयेत ।
Mentioning the concept and application of *Trayo Rogamarga*, mention the utility of *Anashanasha Kalpana* in diagnosis and treatment with illustration. 15
- 2 दशविधपरीक्ष्यभाव दशविध परिक्षाणां निदानं एवं चिकित्साये महत्त्वं उपयोगिताश्च सोदाहरणं लिखित्वा ।
Mention the utility and importance of *Dashavidha Parikshya Bhava and Dashavidha Pariksha* in the diagnosis and management of the disease with illustration 15

- 3 टिप्पणी कार्याः ।

- (A) योग एवं निसर्गोपचार पद्धति मूलभूत सिद्धान्ताः तस्य आयुर्वेद क्षेत्रे प्रासंगिकता
(B) औषध सेवन कालस्य महत्त्वं
(C) साम निराम दोषस्य चिकित्सा
(D) अशयपकर्ष आवरण अवस्था अनुसारेण चिकित्सायां भेद

Write short notes.

- (A) Basic principle of Yoga and Naturopathy and its relevance in Ayurveda
(B) Importance of *Aushadha Sevana Kala*
(C) Treatment of *Sama* and *Nirama Dasha*
(D) Difference in the management of *Ashayapakarsha* and *Avarana* condition

SECTION - B

- 4 प्राणवाह स्रोतस् दुष्टि कारणानि लिखित्वा , कतिपय द्वय प्राणवाहस्रोतस् दुष्टि जन्य व्याधीनां चिकित्सा सूत्राणि सविस्तृत विलिख्य ।
Mentioning the causes of *Pranavaha Sroto Dushiti*, describe in detail the line of management of any two disorders of *Pranavaha Srotasa* 15
- 5 अल्ट्रासोनोग्राफी सीटी स्कैन परिक्षणस्यो सिद्धान्ताः विलिख्य , तस्य अन्नवह पुरिषवह मूत्रवह स्रोतसां विकाराणां निदाने उपयोगिता विलिख्य ।
Describing the underlying principles of ultrasonography and CT scan, mention its utility in the diagnosis of disorders of gastrointestinal and urinary tract disorders. 15

- 6 टिप्पणी कार्याः Write short note on :

- (A) अमृतभल्लातक रसायनस्य घटकानि उपयोगश्च –
Ingredients, and indications of *Amrita Bhallataka Rasayana*
- (B) कार्डियोपल्मोनरी रिससिटेशन विधि उपयोगिताश्च -
Indications and procedure for Cardiopulmonary resuscitation
- (C) इलेक्ट्रोलाइट असंतुलन जनित विकाराः आत्ययिक चिकित्सा –
Emergency management of water and electrolyte imbalance disorders
- (D) बृहत् सैन्धवादि तैलस्य घटकानि उपयोगश्च –
Ingredients, and indications of *Brihata Saindhavadi Taila*

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 जारण संकल्पना विस्तृतः वर्णयत् । प्रसुखतः गन्धक जारण एवं गन्धक जारण पद्धति वर्णयत् ।
Describe in detail concept of *Jarana* with special emphasis on *Gandhaka Jarana* and
methods of *Gandhaka Jarana*. 15
- 2 ताम्र नाग वङ्ग तथा हरतालस्य अशुद्ध एवम् अपक्व भस्म सेवन दोषान् वर्णयित्वा तेषां चिकित्सा अपि च वर्णयत ।
Describe Ashuddha and Apakwa Bhasma- sevan Dosha of Tamra, Naga, Vanga, Haratala
along with their management. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः ।
(A) अमृतिकरण ।
(B) धातु सामान्य शोधन ।
(C) सत्वपातन
(D) औषध सेवन काल ।
Write short notes.
(A) Amritikarana
(B) Dhatu Samanya Shodhana
(C) Satvapatana
(D) Aushadha sevana kala 20

SECTION - B

- 4 विभिन्न क्रोमाटोग्राफिक विश्लेषण पद्धति, तस्य मूलभूत सिद्धान्ताः, विशेषता एवं तस्य औषध निर्माण विकसनार्थं
उपयुक्ता वर्णयत् ।
Mention different Chromatographic methods of analysis with their principles, peculiarities,
uses in drug development. 15
- 5 आयुर्वेद औषध अनुसंधाने क्रोमेटोग्राफी पद्धत्याः महत्वम् तथा तस्य कार्य पद्धतिनाम् वर्णयत कृत्वा तस्य
प्रमनकरण पद्धति लिखतु ।
Describe method, significance of chromatography in drug research and write down its
method validation. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः ।
(A) मूल द्रव्य विश्लेषणार्थं सयन्त्र परिक्षण पद्धत्यः ।
(B) विषाक्तता परिक्षण पद्धति प्रकाराः ।
(C) औषधि वनस्पतीनां औषधि कोषाः ।
(D) आयुर्वेदिक औषधि कल्पस्य विश्लेषण प्रामाण्यकरण ।
Write short notes.
(A) Instrumental methods of elemental analysis
(B) Types of toxicity studies
(C) Databases of medicinal plants
(D) Analytical validation of Ayurvedic formulations 20

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : SWASTHAVRITTA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 संप्रतिके प्रतिषेधपंचकर्मस्य भूमिका स्थाप्यताम् ।
Establish the role of preventive Panchkarma in present era. 15
- 2 रोगनिवारणे धारणीयवेगसंबोधः विविच्यताम् ।
Describe the concept of Dharniya Vegas in prevention of diseases. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः।
(A) निसर्गोपचारस्य मूलसिद्धांताः।
(B) रात्रिचर्यायाः प्रासंगिकता।
(C) अधुनिकदृशा पोषणसंबोधः।
(D) बल एवं ओजस् संबोधः।
Write short notes.
(A) Basic concept of Nisargopachar.
(B) Relevance of Ratricharya.
(C) Concept of Nutrition as per modern science.
(D) Concept of Bal and Ojas. 20

SECTION – B

- 4 जनपदोद्ध्वंसस्य सिद्धांताः के ?
What are the principles of epidemiology? 15
- 5 जलस्य भूमेश्च आयुर्वेदिक शोधनविधयः लेखनीयाः ।
Describe the Ayurvedic purification methods of water and soil 15
- 6 टिप्पणी कार्याः ।
(A) रोगसंक्रमण प्रकाराः ।
(B) अल्मा आटा घोषणा ।
(C) स्थौल्यप्रबंधनम् ।।
(D) पदार्थविज्ञान परिचयः ।
Write short notes.
(A) Modes of disease transmission
(B) Alma Ata declaration.
(C) Obesity management.
(D) Introduction to meteorology 20

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : SHALAKYA TANTRA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 शालाक्यतन्त्रस्य प्राधान्यं स्थापयितु "सर्वेन्द्रियाणां नयनं प्रधानम्" अयो शास्त्रवचनं सिद्धं कुरु ।
Establish the importance of Shalakyata Tantra and explain the classical fact "Sarvendriyanam
Nayanam Pradhanam" in detail. 15
- 2 दन्तमुखरोग चिकित्सासन्दर्भे रक्तमोक्षणस्य उपादेयतां वर्णयत ।
Describe Raktamokshana in context of Danta Mukharoga Chikitsa. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः ।
(A) शिरोअभ्यङ्गस्य व्यवहारोपयोगः ।
(B) नासारोगेषु पथ्यापथ्य ।
(C) अणु तैलम् ।
(D) कर्णरोगसन्दर्भे स्वस्थवृत्त ।
Write short notes.
(A) Applied aspect of Shiro Abhyanga.
(B) Pathyapathya in Nasaroga.
(C) Anu Taila.
(D) Preventive measures in context of ear diseases. 20

SECTION - B

- 4 Optics एवं Refraction विषयाणां सिद्धान्ताः वर्णयत ।
Describe fundamentals of optics and refraction. 15
- 5 नासा एवं Para Nasal Sinuses इत्यस्य प्रयुक्तम् अत्याधुनिकि नैदानिक प्रणालीनां उपकरणाञ्च वर्णनं कुरु ।
Describe advanced diagnostic techniques and equipments used for Nose and Paranasal
Sinuses. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः ।
(A) तारका संकोचक द्रव्याणां गुणकर्मप्रयोगः ।
(B) नेत्रदानं एवं नेत्रकोषम् ।
(C) OCT (Optic coherence tomography)।
(D) Biomedical waste इत्यस्य व्यवस्थापनम् ।
Write short notes.
(A) Pharmacodynamics of Miotics.
(B) Eye donation and eye banking.
(C) OCT (Optic coherence tomography).
(D) Biomedical waste management. 20

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : SHALYA TANTRA

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

SECTION - A

- 1 अक्यूट इन्फ्लेमेशन प्रक्रिया एवं तस्य परिणाम लिखत । 15
Write the concept of acute inflammation and its consequences.
- 2 मर्मघातस्य लक्षणं लिखित्वा मर्मघातस्य रूपेण सी.पी.आर.स्य उपयोगिता वर्णयत । 15
Write down sign & symptoms of Marmaghata (shock) and applicability of CPR in that patient.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) फ्लुइड नियंत्रणयां शारीरिक कारणं
(B) इनोट्रोपस्
(C) रक्तस्तंभन द्रव्य
(D) रक्षाकर्म
Write short notes.
(A) Physiological factors affecting fluid regulation
(B) Inotropes
(C) Haemostatic agents
(D) Rakshakarma

SECTION - B

- 4 पूर्वकर्मस्य प्रधानता लिखित एवं एच.आइ.वी. रोगीस्य लॅपरोटोमी पूर्वकर्म विवेचयत । 15
Describe the importance of Poorvakarma and discuss how to prepare a HIV patient for Laparotomy.
- 5 सार्ववेदिक संज्ञाहरणं प्रकार, द्रव्य, अवस्था लिखत एवं संज्ञाहरणयां एअरवे उपयोगितां विवेचयत । 15
Write down types, drugs & stages of general anaesthesia and discuss usefulness of airway adjuncts in anaesthesia practice.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) वेल्लितक
(B) वेरेस सूची
(C) मृदुक्षार
(D) शल्यचिकित्सायं विरेचन कर्म
Write short notes.
(A) Vellitaka
(B) Veress needle
(C) Miridu Kshara
(D) Role of Virechana in surgery

INSTITUTE OF TEACHING AND RESEARCH IN AYURVEDA, JAMNAGAR

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – MARCH -2023

PAPER-II : ROGA NIDAN VIKRITI VIGYAN

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 प्राणवह स्रोतस्य दुष्टि लक्षणं वर्णयित्वा कोविड 19 न्युमोनिया लक्षणं वर्णयत् ।
Describe Pranavaha Sroto Dushiti Lakshana and explain symptoms of COVID 19 Pneumonia. 15
- 2 आवरणस्य सामान्य सिद्धान्त वर्णयित्वा कतिपय द्वय आवरणस्य अवस्थायाः सोदाहरणं वर्णयत। आधुनिक नैदानिक विधिनाम आवरणस्य निदाने उपयोगिता प्रतिपादयत् ।
Explain general concept of Avarana with any two examples and write the utility of modern diagnostic tools to diagnose Avarana. 15
- 3 टिप्पणी कार्याः ।
(A) ज्वर व्याधयः संग्रासेः त्रिविध अवस्थापाकस्य कर्तृत्वं ।
(B) स्थान संश्रय अवस्था ।
(C) स्थूल एवं अणु उपद्रवे को भेद अस्ति ?
(D) अरिष्ट लक्षण ।
Write short notes.
(A) Role of Trividha Avastha Paka in the manifestation of Jwara Vyadhi.
(B) Sthana Samshraya Avastha.
(C) What is difference between Sthoola and Anu Upadrava.
(D) Arishta Lakshanas. 20

SECTION - B

- 4 रक्तवह स्रोतोगत व्याधि सन्दर्भे शु्रिक एसिड प्रमाणस्य आयुर्वेदानुसार महत्वं प्रतिपादयत् ।
Write Ayurveda Interpretation of Uric Acid Level with reference to Raktavaha Sroto Gata Vyadhis. 15
- 5 चरकोक्त विकारविधात भाव एवं विकारविधात अभावस्य विस्तृत वर्णनम् कुरु ।
Describe Vikara Vighata Bhava and Vikara Vighata Abhava mentioned by Acharya Charak. 15
- 6 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
(A) मसल टोन परीक्षा सन्दर्भे व्यायाम शक्ति ।
(B) सात्स्य परीक्षा महत्त्व ।
(C) ECG मध्ये QRS कोम्प्लेक्स महत्वं
(D) HRCT सन्दर्भे CT SCAN उपयोगिता प्रतिपादयत् ।
Write short notes.
(A) Vyayamsakti in context of Muscle Tone examination.
(B) Importance of Satmya Pareeksha.
(C) Interpretation of QRS Complex in ECG.
(D) Utility of CT Scan in context of HRCT. 20

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

1 रजस्वला, गर्भिणी एवम् सूतिका वस्थायाम अग्निनाम् महत्वं वर्णयत । 15

Write importance of Agni during Rajaswala, Garbhini and Sutika Vastha.

2 प्रसूति तन्त्र स्त्रीरोग चिकित्सायां अष्टविध शस्त्रकर्मस्य प्रयोग वर्णयत । 15

Describe use of Ashtavidha shastra karma in Prasuti tantra and stri roga chikitsa.

3 टिप्पणी कार्याः । 20

(A) प्रसूति तन्त्र स्त्रीरोग विषये पथ्या पथ्यस्य महत्वं ।

(B) प्रसूति तन्त्र स्त्रीरोगे उपयोग औषधिनाम उपद्रवाके ?

(C) आधुना गर्भ संस्कारस्य महत्वं ।

(D) प्रसूति तन्त्र स्त्री रोगेषु स्थानिक चिकित्साया महत्वं वर्णयत ।

Write short notes:-

(A) Importance of Pathya Apathya in Prasuti tantra and stri roga

(B) ADR of medicines used in Prasuti tantra and stri roga

(C) Utility of Garbhasamkara in present era

(D) Importance of local therapy in Prasuti tantra and stri roga

SECTION - B

4 अपरा एवम् गर्भोदकस्य कार्यं लिखित्वा amniocentesis विस्तृतं वर्णनं कुरु । 15

Write functions of placenta and amniotic fluid with amniocentesis in detail.

5 Puberty, reproductive age एवम् menopause अवस्थायाम् neuro endocrinal परिवर्तन एवम् 15

दोष धातु अवस्थां च वर्णनं कुरु ।

Write neuro endocrinal changes in puberty, reproductive age and menopause with *dosha* and *dhatu* status.

6 टिप्पणी कार्याः । 20

(A) PC-PNDT ACT

(B) प्रसूति तन्त्र स्त्री रोगेषु अन्तःस्त्राव परिक्षणस्य महत्वं ।

(C) उदरपादन शस्त्र कर्मस्य पश्चात् कर्म ।

(D) आयुर्वेदिक गर्भ प्रतिबन्धक योगा ?

Write short notes.

(A) PC-PNDT ACT

(B) Importance of hormonal investigations in Prasuti and Stree roga

(C) Post operative care in LSCS

(D) Ayurvedic contraceptive formulations.

Date : 07-03-2023
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION - A

- 1 बहिरपरिमारजन चिकित्सा । 15
Bahirparimarjana Chikitsa.
- 2 अरोग्य एवं व्याधि मध्ये पञ्चकर्मस्य महत्त्वम् । 15
Importance of Panchakarma in health and disease.
- 3 टिप्पणी कार्यः। 20
(A) पञ्चकर्म सन्दर्भे गवेषणं विषय ।
(B) दशविध परीक्षायां व्यावहारिकत्वम् ।
(C) पञ्चकर्म मध्ये विविध आहार कल्पना योजना ।
(D) पञ्चकर्म सन्दर्भे कोष्ठस्य व्यावहारिकत्वम् ।
Write short notes.
(A) Areas of research in Panchakarma.
(B) Applied aspect of Dashavidha Pariksha.
(C) Various Ahara Kalpana used in Panchakarma.
(D) Applied aspect of Koshtha in Panchakarma.

SECTION - B

- 4 चिकित्सा उपक्रमे (विशेषेण पञ्चकर्मः) षड्विध क्रियाकालेषु महत्त्वम् । 15
Importance of Shadvidhakriyakala in planning of treatment particularly in Panchakarma.
- 5 अन्तःपरिमारजन चिकित्सा । 15
Antaha parimarjana chikitsa.
- 6 टिप्पणी कार्यः । 20
(A) कार्पर नाडी परीक्षा ।
(B) अरोग्य मध्ये पञ्चकर्मस्य महत्त्वम् ।
(C) संसर्जन क्रम ।
(D) पञ्चकर्म चिकित्सायां आमपाचनस्य महत्त्वम् ।
Write short notes.
(A) Cranial nerve examination.
(B) Importance of Panchakarma for maintenance of health.
(C) Samsarjana Krama.
(D) Importance of Aamapachana in Panchakarma.
